

šitve, ali vemo dobro, da je to nemogoče in da se s takim zavijanjem učiteljstvo samo za nos vodi, ker nekdo mora poseči v. mošnjček in ta nekdo je edino le davkoplavevavec. „Soča“ nas naravnost zasmehuje, češ, ne more biti še tako hudo, saj ni še nobeden učitelj umrl za lakoto. Tovariši, razmislijte, ali imate še povod zmatrati „Sočo“ za učiteljstvu prijazen list? Učitelji, kakor volilci, imajo pravico zahtevati od svojih poslancev, da se poganjajo za izboljšanje njihovega gmotnega stanja. Pravico imajo tudi zahtevati od njih račun o delovanju, in nobeden poslanec se ne sme čutiti žaljenega, ako volilci vprašajo po njegovem delovanju. Ali „Soča“ mi vendar-le to predbaciva, ker sem se drznil obrniti se do poslancev z vprašanjem, ali so skušali pridobiti si v deželni zboru večino, kakor so to laški poslanci storili in svoj namen tudi dosegli. Mi bi vsaj vedeli, pri čem smo in bi ne tavalili še vedno v negotovosti. Vsak slepec mora spoznati, da edino ta bi bil pravi pot in o tem se mnogo govori in kaj različno sodi. Ali pri „Soči“ je že od nekdaj tako, da je vsakdo obsojen, kdor se drzne samostojno misliti in delovati, ne da bi se strinjal z njo. Vsa modrost je le v „Soči“. Vsi drugi naj bi ji tlačani in robotali, kakor smo baš učitelji na Goriškem do sedaj delali. Ko je prišel čas plačila, nas pa zasmehuje! Lepa hvala!

„Sl. N.“

Vestnik.

Cesarja Franca Jožefa I. ustanova za učiteljske sirote na Kranjskem: Gosp. Lovro Letnar, nadučitelj v Mengšu, 4.80 gld.; g. Simon Punčah, nadučitelj v Slavini, 3.60 gld.; g. Franc Zoré, učitelj v Šmartnem pri Kamniku, 3.60 gld.

Učiteljski konvikt: G. Franc Hubad, c. kr. učiteljski ravnatelj v Ljubljani, 2 K.

Govekarjev spomenik: G. Fran Kogej, nadučitelj na Brezovici, 1 gld.

Izpraševalna komisija za ljudske in meščanske šole. V to komisijo so poklicani za dobo treh let gg. ravnatelj Fr. Hubad (načelnik), prof. Jakob Vodeb in prof. Vilib. Zupančič (načelnikova namestnika), profesorji Fr. Levec, Ant. Črnivec, Fr. Orožen, Vilj. Halada, Ivan Macher, Ant. Funtek, Iv. Benda ter Anton Dekleva in učitelj Anton Maier.

Imenovanje. Ravnatelj gimnazije v Dubrovniku, g. Mihael Zavادلal, je imenovan deželnim šolskim nadzornikom v Dalmaciji.

Državni sluge. Ministrstvo je dalo proračunskemu odseku na razpolago statistični izkaz, kateri kaže, da je v celi državi nastavljenih 16.654 državnih slug, ki jim je treba plačo povišati. Le-ta izkaz bo vodilo za nadaljnje posvetovanje. Kakor danes položaj kaže, se bo vladni načrt zakona bistveno izpremenil in to le v korist po zakonu prizadetih slug. — Za ureditev plač finančnih stražnikov se je v državnem zboru vložil nujni predlog, ki se bode odstopil budgetnemu odseku.

Služba nadučitelja je razpisana na dvorazrednici na Premu v postojnskem okraju do 15. t. m.

Učiteljska zborovanja. Istrsko učiteljstvo je zborovalo dne 2. t. m. v Trstu in goriško učiteljstvo pa dne 3. t. m. v Gorici. Na dnevnem redu obeh zborovanj je bilo izboljšanje plač. Goriško učiteljstvo se je pokazalo samozavestno in odločno v boju za kruh, istrsko učiteljstvo postopa pa bolj bojazljivo in obzirno pred svojimi „gospodarji“. Ponižnost je sicer prav lepa čednost, vendar v tem slučaju, ko gre za najpotrebnejši vsakdanji kruh, ni na mestu. Saj nas uči izkušnja, da pohlevne in ponižne učiteljske prošnje poslancem navadno ne segajo do srca.

Petdesetletnica. Gospod Lavoslav Belar, vpokojeni nadučitelj in voditelj II. mestne deške ljudske šole v Ljubljani, je praznoval dne 26. glasnotoka petdesetletnico svojega delovanja kot cerkveni glasbenik. Povsod, kjer je služ-

boval kot učitelj, se je bavil tudi s cerkveno glasbo in sicer najprej v Cerknici, potem v Borovnici, v Ilirski Bistrici in na Brezovici, od 1862. l. pa v Ljubljani pri sv. Jakobu, kjer še sedaj deluje. Pečal se ni le s pevskim poukom, temveč je v teku let zložil in deloma tudi v tisk dal mnogo mašnih in drugih cerkvenih pesmi za mešani in moški zbor. Več teh skladb, ki se odlikujejo po enostavnem, poljudnem slogu, prepevajo po slovenskih cerkvah v mestih in na deželi. Zlagal je pa tudi posvetne pesmi, izmed katerih je najbolj znana „Kranjc, glej tvoja zemlja je zdrava.“ Po tolikih letih pa se še sedaj z mladostno živahnostjo bavi s cerkveno glasbo in s poukom v petju mladine in odraslih in sicer po njegovem umirovljenju (1889. l.) še bolj kakor prej. Njegove zasluge na šolskem in glasbenem polju so dale povod, da ga je presvetli cesar odlikoval z zlatim zaslužnim križcem. Povodom petdesetletnice čestitamo tudi mi staremu prijatelju in tovarišu ter mu želimo, da ga mili Bog še mnogo let ohrani čilega na duhu in na telesu!

Jubilejske svetinje. Kakor znano, bodo povodom cesarjeve 50letnice vsi državni uslužbenci odlikovani z jubilejskimi svetinjami. Pričakovali smo, da ljudskega učitelja ne bodo prezrli, a vendar vse kaže, da bo tako, če si sami ne izprosimo enakih odlikovanj. Zaradi tega sta uročila „Zaveza“ in „Slovensko učiteljsko društvo“ prošnjo na ministrsko predsedstvo, oziroma naučno ministrstvo, da bi bilo tudi učiteljstvo povodom te redke slavnosti odlikovano z jubilejskimi svetinjami.

Prvi letošnji društveni večer „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“ se je vršil v soboto, dne 5. t. m. v „Narodnem domu“ in je bil mnogobrojno obiskan. Našteli smo nad šestdeset udeležencev, kar je častno število. Društveni predsednik, g. Juraj Režek je otvoril večer s presrečnim pozdravom, izrazil veselje nad toliko udeležbo ter naprosil gospoda nadzornika prof. Levca, naj izvoli prirediti s svojim poročilom. Gospod nadzornik Levec je potem poročal o svojem letošnjem potovanju v Gradec, na Dunaj in v Prago, da si ogleda v teh mestih uredbo šol in posebe še jubilejsko razstavo na Dunaju. Gosp. prof. Levec je razvil v velezanimivem in temeljitem predavanju natančno sliko graškega šolstva, prihodnjic pa bo takisto opisal šolstvo dunajsko in praško ter zlasti šolski oddelek jubilejske razstave. Gospoda nadzornika je zahvalil za interesantno poročilo g. Režek ter mu pripil krepko zdravico. V drugem delu društvenega večera se je razvila prav domača zabava, ki so zanjo skrbeli izborni učitelji-pevci. Med udeleženci smo videli deželna poslanca gg. Kleina in Šubica, ravnatelja Hubada z nekaterimi učiteljskimi in srednješolskimi profesorji, predsedstvenega tajnika g. E. Laha, nekaj zunanjih učiteljev in učiteljic ter malone vse ljubljansko učiteljstvo. Nadejamo se, da drugi društveni večer prav tako uspe kakor je prvi.

„Glasbena Matica“ v Ljubljani priredi pod vodstvom svojega koncertnega vodje gospoda Mateja Hubada s sodelovanjem solistov, društvenega orkestra in slavne godbe c. in kr. pešpolka kralj Belgijcev št. 27 štiri redne koncerte, in sicer 19. listopada v spomin Nj. Veličanstva pokojne cesarice Elizabete, dalje meseca grudna, svečna in sušča v Sokolovi dvorani „Narodnega doma“. Poleg drugih se bodo izvajale naslednje točke: Ludw. van Beethoven: Žalobna koračnica (Adagio assai) iz simfonije št. 3 v Es-dur (Eroica), za orhester. Wolfg. Amad. Mozart: „Requiem“, za soli, zbor in orhester. Stjevan Mokranjac: „Srbske narodne pesmi“, za zbor. Peter Čajkovskij: Simfonija št. 5 za veliki orhester. Matej Hubad: „Slovenske narodne pesmi“. Dr. Ant. Dvořák: „Tedeum“ za soli, zbor in veliki orhester. Matej Hubad: „Slovenske duhovne pesmi iz XVI. in XVII. stoletja“. Dr. Ant. Dvořák: „Sveta Ljudmila“, oratorij za soli, zbor in veliki orhester. Pogoji za naročbo na vse štiri koncerte: Sedež prve vrste: 5 gld. za posamnika, 10 gld. za rodbino; — sedež II. vrste: 4 gld. za posamnika, 8 gld. za rodbino; — sedež III. vrste: 3 gld. za posamnika, 6 gld. za rodbino. Za rodbino štejejo trije člani; vsak člen več plača 1 gld. 50 kr. za I. in II. vrsto, 1 gld. za III. vrsto za vse štiri koncerte. Predpla-

čuje se lahko v dveh obrokih: pred prvim in pred tretjim koncertom. Predplačila se sprejemajo v prodajalnici gospoda J. Lozarja na Mestnem trgu.

Iz c. kr. mestnega šolskega sveta. O redni seji c. kr. mestnega šolskega sveta, ki se je vršila v sredo dne 21. m. m., smo prejeli nastopno poročilo: Potem ko predsednik proglasi sklepčnost, poroča zapisnikar o kurantnih stvareh in pove, kako so bile rešene, kar se brez ugovora odobri. Na znanje se vzame letno glavno poročilo c. kr. okrajnega šolskega nadzornika profesorja Frančiška Levca o stanju slovenskih in slovensko-nemških ljudskih in meščanskih šol ljubljanskih v šolskem letu 1897/98 in sklene se, da se ima to poročilo predložiti visokemu c. kr. deželnemu šolskemu svetu v končno odobrenje. Soglasno se sprejmo nasveti jubilejskega odseka glede praznovanja šolske jubilejske slavnosti, predrugačeni vsled grozne nesreče, katera je zadela prejasno vladarsko hišo in vse narode avstrijske. O tej priliki se tudi sklene, da se mestni šolski svet poda k Nj. Ekscelenci c. kr. deželnemu predsedniku baronu Heimu izrazit Nj. Veličanstvu neomahljivo zvestobo in vdanost, obenem pa globoko sožaljenje ob smrti Njenega Veličanstva presvetle cesarice Elizabete. Prošnja vodstva zasebne dekliške šestrazrednice v Lichtenthurmičnem sirotišči za dovolitev porabe Bezlajevvega „Geometričnega oblikoslovja“ se predloži visokemu c. kr. deželnemu šolskemu svetu priporočilno. Pomožnimi učitelji-cami na mestni dekliški osemrazrednici, kjer se bo letos poučevalo 465 učenk v 11. oddelkih, se imenujejo: dozdanji pomožni učiteljci Jakobina Tomčeva in Marijana Prosenčeva ter radovoljka Marija Stegnarjeva. Na I. mestni deški petrazrednici se bo poučevalo 577 učenec tudi v 11. oddelkih. Pomožnima učiteljema se imenujeta dozdanja pomožna učitelja Henrik Petras in Rudolf Vrabl. Na mestni nemški dekliški šestrazrednici je 410 učenk v 9. oddelkih. Pomožnimi učiteljicami se imenujejo dozdanje pomožne učiteljice Gabrijela Cidričova, Ema Wurnerjeva in Ivana Kušarjeva ter za dobo I. polletja mesto prve, ki bi na c. kr. vadnici nadomeščala učiteljico Pavlo pl. Renzenbergovo, radovoljka Franja pl. Poka. Končno se reši več prošenj zunaj mesta stanujočih otrok za vstop v mestne šole.

K atentatu na cesarico Elizabeto. Listi poročajo, da je čakal Luccheni cesarico več ur pred hotelom ter se skrival za drevesi drevoreda. Grofica Sztaray je šla pol koraka pred cesarico, ker se je mudilo na ladjo. Luccheni je pritekkel k cesarici, se sklonil, da ji je pogledal v obraz ter ji zabodel od zgoraj doli — torej nad korzetom — ostro pilo v prsa. Luccheni je potegnil pilo iz rane ter zbežal. Cesarica je šla, dasi je imela predrto srce, še 120 korakov!

Cesarica Elizabeta prijateljica živali. Ko je bila pokojna cesarica v Neaplju, je napravila incognito izlet v znamenito jamo ob Laco di Agnano. Neki italijanski vodnik je hotel cesarici pokazati vpliv ondi pojavljajočih se plinov ter je zapodil v jamo psa, ki je v malo hipih omedlel. Cesarici se je pes tako smilil, da je psa takoj odkupila ter prosila vodnika, naj nikar več ne trpinči na ta način živali. „E buona gente“, je dejal vodnik o neznanici dami, ki ni mogel razumeti, da se ji smili — pes.

Pomanjkanje učiteljev na Kranjskem — tako piše „Domovina“ — je vedno občutnejše in ni čuda, da zasedajo moška mesta celo na enorazrednicah — ženske! Prepozna regulacija plač je temu vsega kriva! Zdaj pride iz pripravnice vsako leto komaj — deset kandidatov! Pred desetimi, petnajstimi leti smo jih dobili 20 do 30. Boljših razmer sme Kranjska pričakovati stoprav čez štiri leta! Napredku šole to mnogo škoduje.

Vojska in šola. V Avstriji se izdaje za vojno na leto 258 milijonov, za učne svrhe pa 25 milijonov; na Nemškem je ta razlika še večja (735:60), v Italiji 346:16, v Španiji 140:6. Sploh se v Evropi izda desetkrat več za vojne, nego za šole.

Poslednje počivališče cesarice Elizabete. Med modernimi zgradbami na dunajskem Novem trgu stoji staro-

davna cerkev očetov kapucinov. V tej cerkvi se nahaja grobišče, v katero se polagajo že polčetr stoletja umrli člani habsburške hiše. Iz cerkve se prihaja na velik in širok hodnik, ki je ograjen z železno ograjo in odtod v grobišče. Skozi malo okno prihaja v grobišče malo svetlobe, stene so tako debele, da se od zunaj ničesar ne sliši v grobišče. Tu vlada tišina; zrak je neprijeten, hladen, in v polumraku je komaj razločevati krste, ki leže ena ob drugi na svetlem marmornem tlaku. Obiskovavec ne more blizo krst, ki so ograjene z železnimi mrežami. Od Matije II. leže tu vsi vladarji razen Ferdinanda II., katerega so pokopali poleg njegove žene v Gradcu. V grobišču je 117 krst, 11 cesarjev in kraljev, 15 vladarjev in 4 vladarice, ki so vladali inozemskim deželam. Tu počiva sin Napoleona I. in Marije Lujize, rano umrli knez Reichstatski ter Maksimilijan, nesrečni cesar Meksikanski. Ostali mrlički so člani cesarskih in kraljevskih družbin. Tukaj počiva tudi cesarica Marija Terezija in njen sin Jožef II.

Ta grob je najbogatejši in najznamenitejši ter zbuja sto in sto spominov iz davnih znamenitih dogodkov v zgodovini. To znamenito grobišče je dala zgraditi žena Matije II., ki je obenem pozvala najstrožji redovniški red, red kapucinov, da čuvajo krste vladarjev. Toda ona ni čakala, da bi bilo grobišče dovršeno, zakaj umrla je, ko je bil postavljen šele temelj. Stavbo je nadaljeval Ferdinand II. l. 1622., delo je trajalo celih 10 let. Leta 1633. je dal Ferdinand II. prenesti v novo zgrajeno grobišče ostanke Matije II. in njegove žene. Tekom časov se je grobišče večalo večkrat. Prvi ga je dal povečati Leopold leta 1710., za njim Marija Terezija leta 1748., a končno Franc II. l. 1824.

Marija Terezija je določila habsburško-lotarinški loži poseben oddelek, ki je od ostalih ločen po železnih vratih. Razen tega je zamenjala Marija Terezija stare pokvarjene krste z novimi iz bronca, katere je izdelal rezbar Robert Moll, ki mu je bila poverjena tudi izdelatev prekrasne krste Marije Terezije. Oltar iz črnega marmorja, ki stoji v grobišču, je dala napraviti žena Ferdinanda II. takoj, ko je bilo blagoslovljeno grobišče. Polaganje v grobišče se vrši po predpisanih ceremonijah, ki so še iz davno minulih časov. V sprevedu gredo vsi kapucini v polnem številu pred dvor, potem pred cerkev sv. Avguština, odkoder stopajo pred ostalo duhovščino in vodijo spreved z gorečimi bakljami v rokah.

V svoji cerkvi postavljajo krsto na oder, ki je, ako je mrlič cesar ali cesarica, pokrit s črnim svilnatim, z zlatom vezanim pogrinjalom, sicer z rdečim baržunom, vezanim s srebrom. Po blagoslovu nesó krsto v grobišče. Kam se naj položi krsta, o tem določa dvorna naredba iz l. 1844., v kateri je predpisano, kako se morajo polagati krste ena za drugo. V tem grobu leži cesarica Elizabeta poleg svojega edinca, cesarjeviča Rudolfa. „E.“

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 828

m. šol. sv. Na I. mestni deški 5-razredni ljudski šoli v Ljubljani je stalno popolniti novoustanovljeno deseto učno mesto, s katerim so združeni službeni prijemki, kakor jih določuje zakon z dne 14. vel. travna 1898, dež. zak. št. 25.

Prošnje je po predpisanem potu vlagati do 30. listopada 1898 pri podpisnem šolskem oblastvu.

Izrecno se pristavlja, da se bodo jemale v razpravo samo take prošnje, ki so opremljene z vsemi potrebnimi listinami.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani, dne 30. vinotoka 1898.

Št. 2136

o. šol. sv. Na dvorazrednici v Dobrniču je razpisana nadučiteljska služba s postavnimi dohodki v stalno ali začasno nameščenje.

Prošnje je vlagati do 20. listopada t. l. pri podpisnem c. kr. okrajnem šolskem svetu.

C. kr. okrajni šolski svet v Rudolfovem, dne 30. vinotoka 1898.

Št. 2133

o. šol. sv. Na enorazrednici v Ambrusu, okraj Žužemberk, je razpisana služba učitelja-voditelja s postavnimi dohodki v stalno ali začasno nameščenje.

Prošnje je vlagati do 25. listopada t. l. pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Rudolfovem.

C. kr. okrajni šolski svet v Rudolfovem, dne 31. vinotoka 1898.